

Kvinnors representation på Sveriges Länsmuseer

FÖRENINGEN
FÖR KVINNOHISTORISKT
MUSEUM

Förord

Hur uppstår demokrati?

Kvinnors kamp för rätten till sin egen kropp och för rätten att själva bestämma över sina liv är ett arbete som pågått så långt tillbaka som skriftliga data har påträffats. För våra efterkommande är det de dokument och samlingar som finns på våra museer. För många är museernas material det enda som visar mänsklighetens historia. Detta gör att museerna fyller en utomordentligt viktig funktion i vårt samhälle.

Hur speglar då Sveriges läns museer de 50 % av historien som utgörs av kvinnor? Genom ett bidrag från Kvinnors Organisering hos Ungdomsstyrelsen har Dea-föreningen för Kvinnohistorisk museum kunnat genomföra en undersökning på landets läns museer. Jämställdhet är en demokrati-fråga och tyvärr har vi kunnat konstatera att vi har långt kvar tills kommande släkter kan hävda att kvinnor och män är likvärdiga medborgare i vårt samhälle.

Demokrati uppstår inte av sig själv. Vi har alla ett ansvar för att påpeka brister i samhället och detta gäller inte minst för de samhällsorgan som är finansierade av våra skattepengar.

Hassela 2011 12 05

Ebon Kram

Ordförande i Dea-föreningen för Kvinnohistorisk museum

Innehåll

1. Så här gjorde vi	6
2. Det här kom vi fram till	7
3. Statistik	8
4. Diskussion	11
5. Iakttagelser på landets museer	13
a. Fysiska utrymmen	13
b. Namnkunniga kvinnor förminskas	13
c. Eländes elände	14
d. Kvinnor som kulturbärare	14
e. Produktion i hemmet	15
f. Familj	15
6. Exempel på vad vi saknar	16
7. Bakgrund	18
8. Vetenskapliga arbeten	20
9. Slutsats	20
10. Referenser	22
12. Fotografier	22
11. Bilagor	23

Inledning

Dea-föreningen för Kvinnohistoriskt museum har undersökt hur kvinnor i förhållande till män är representerade på landets läns museer. Vi har gjort det utifrån besökarens perspektiv. Styrelseledamöter och medlemmar har genomfört undersökningen. Varje museum har besökts vid minst ett tillfälle under 2011. De, som har besökt museerna och räknat respektive bedömt innehållet, är alla ideellt engagerade kvinnor, som aldrig har varit verksamma inom museivärlden annat än som besökare. Det har aldrig varit vår intention att genomföra en vetenskaplig undersökning. Vi hoppas att vår rapport ska kunna inspirera både till akademiska och icke-akademiska fördjupningar i ämnet.

Eftersom vi anser att kvinnors historia och kulturyttringar är underrepresenterade på våra museer, ville vi med vår undersökning ta reda på om det finns en reell grund för vår uppfattning.

Dea-föreningen för Kvinnohistoriskt museum uppvaktade Marita Ulvskog, som var kulturminister 1996 – 2004, vid ett flertal tillfällen för att påvisa behovet av kvinnohistoriskt museum. Hon uttalade då förhoppningen att alla museer ska visa kvinnor och män på lika villkor. Vi ville se om hennes tankar slagit in.

1. Så här gjorde vi

Vi har i första hand använt oss av en kvantitativ metod. Vi har räknat hur många kvinnor respektive män som finns i utställningarna, hur många miljöer som speglar kvinnor respektive män och vilka som är neutrala. Varje iakttagelse och bedömning av museernas miljöer sker utifrån den enskilda rapportörens tolkning. Vi har gått in och tittat på basutställningarna och vi beskriver det vi såg vid just den tidpunkten. Vi är medvetna om att vårt sätt att räkna är en ytlig undersökning, men det är ändå det som besökaren ser. Vi har därmed inte tagit hänsyn till utställningar som visats tidigare. Innan vi bestämde oss för hur vi skulle lägga upp vår undersökning åkte föreningens styrelse till Upplands museum i Uppsala. Därefter gjorde vi upp ett frågeformulär (se bilaga) som har följts vid samtliga museibesök.

2. Det här kom vi fram till

Vi kan konstatera att museerna strävat efter att få med beskrivningar av kvinnor i de flesta fasta utställningar, men det är fortfarande männen och deras historia som dominerar. Kvinnor utgör en minoritet och barn är sällsynta i utställningarna. Den analys som gjordes av Wera Grahn 2005 (*Känn dig själv – Genus, historiekonstruktion och kulturhistoriska museirepresentationer, Linköping 2006*) stämmer fortfarande – ”kvinnor beskrivs övervägande i passiva situationer och mycket sällan framställs kvinnor som aktiva, starka personer”. En reflektion från en rapportör – ”är väntan en kvinnlig sysselsättning?” Även när det gäller fattigdom, sorg, sjukdom och död är det kvinnor som får stå för det. Kvinnor förekommer när det är något som är negativt. Däremot ser vi att män förekommer i positiva och aktiva situationer.

Det är inte endast statistik och antal som visar diskriminering av kvinnor på läns museerna. Det är också det fysiska utrymme som kvinnors historia får. Det var tyvärr inte en punkt på vårt undersökningsprotokoll, men har uppmärksammats av några undersökare.

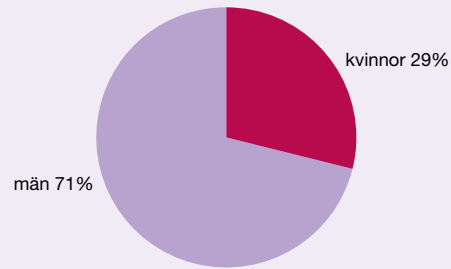
Vi kan genom vår undersökning slå fast att museerna inte speglar kvinnor och män på ett likvärdigt sätt, eftersom kvinnor långt ifrån utgör hälften i utställningarna. Vad läns museerna som regel visar är ett samhälle präglat av patriarkala värderingar, men utan att problematisera det. Man kan tyvärr få en känsla av att flertalet museer av slentrian cementerar en patriarkal samhällssyn.

Vi har i denna undersökning kommit fram till att museerna generellt är dåliga på att beskriva kvinnors historia och på olika sätt osynliggör kvinnor.

3. Statistik

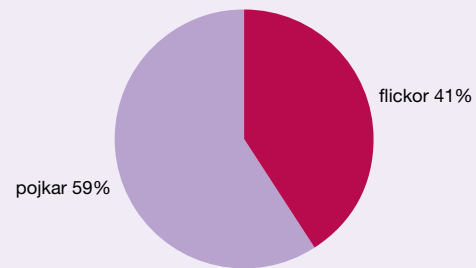
När vi räknade foton, skulpturer och bilder av kvinnor och män kom vi fram till att knappt en tredjedel visar kvinnor.

Avbildade kvinnor och män

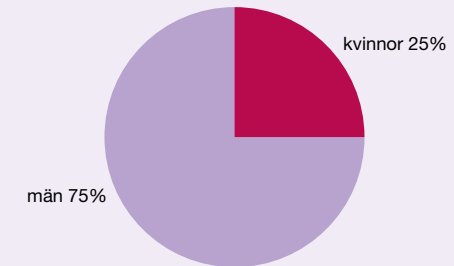
Av de fåtal barn som visades var 60 % pojkar.

Avbildade flickor och pojkar

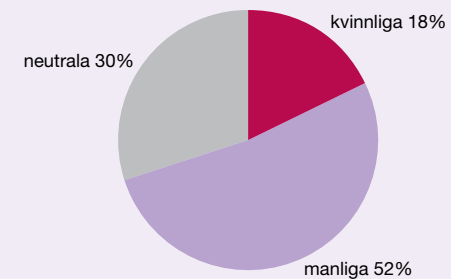
Även om man kan uppleva att fördelningen av bilder på kvinnor och män är ganska bra, så faller det helt och hållet när man jämför hur många kvinnor och män som är namngivna.

Namngivna personer

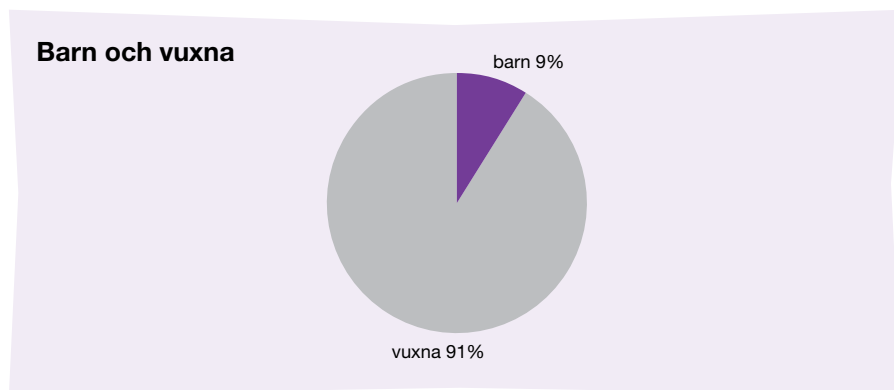

Drygt hälften av de miljöer som utställningarna visar uppfattar vi som manliga t.ex. gruvor, verkstäder och sjöfart. Neutrala miljöer som torg, marknadsplatser, gatubilder m.fl. utgör 30 %, medan knappt 20 % visar kvinnliga miljöer.

Kvinnliga och manliga miljöer

Barn förekommer sällan i museernas utställningar. Enligt vår undersökning är barnens andel endast 9 %.

När vi sammanställde siffrorna från de första tio museerna fick vi en bild av fördelningen av kvinnor och män, som inte nämnvärt har förändrats vartefter vi fyllt på med ytterligare data. De som skapar utställningarna verkar vara mycket homogena i sin genusuppfattning.

4. Diskussion

Människor i allmänhet har ett stort förtroende för vad museer visar och uppfattar det som sanning. Därför har museerna ett speciellt ansvar. ”Museer har högt förtroende och måste visa utifrån vilken kunskapsposition man förmedlar vad som ses som sann kunskap”, skrev Wera Grahn.

I många sammanhang påpekas det som viktigt att pojkar ska ha manliga förebilder. Flickor behöver i samma grad kvinnliga förebilder. Genom att visa på kvinnors insatser historiskt, kan man till en del motverka ojämlikhet mellan könen och stereotypa könsroller. Ett gott exempel är den fasta utställningen om och med glaskonstnären Agnes de Frumerie som finns på museet i Skara.

Det lär finnas 50 – 60 militärhistoriska museer i Sverige. Men ännu inget kvinnohistoriskt museum. Vår önskan är naturligtvis att komma bort från patriarkala förebilder och kunna ge flickor och unga kvinnor ett alternativ. Nu är det ofta män som får stå som förebilder även för flickorna. Vi anser att alla måste få kunskap om att kvinnor varit en viktig del av historien. Vad som utgjort hinder för kvinnor och hur de på många sätt gjort motstånd mot underordningen framkommer inte.

Kvinnor placeras ofta i hemmet på ett slentrianmässigt sätt. Att kvinnorna i hemmen stod för mycket av den kommersiella produktionen och framställning av det livsnödvändiga har osynliggjorts av museerna. Därmed får besökarna en felaktig bild.

Länsmuseerna har till uppgift att spegla sin region. De tar till exempel inte upp det som är giltigt för hela landet när det rör kvinnor såsom kvinnors kamp för lika rättigheter.

Länsmuseerna, även om de skulle spegla kvinnor på ett bra sätt, kan inte ses som ett alternativ till ett kvinnohistoriskt museum.

5. Iakttagelser på landets museer

Under våra besök har vi sett vissa mönster som inte framgår av statistiken. Siffror är en sak men hur materialet presenteras är en något annat.

a. Fysiska utrymmen

Från ett museum skriver vår rapportör följande: ”Jag räknade alla foton och alla miljöer som avbildades på fotografierna. Men efter ett tag observerade jag att jag gick igenom sal efter sal med militärhistoria, fiske, båtbygge, sjöfart och stenhuggeri och det upptog en stor del av museets utställningsarea. De kvinnliga miljöerna avbildades endast på fotografier på väggarna. Jag stegade upp rummen: båtbygge ungefär 64 m², båtbygge och sjöfart ungefär 110 m², stenhuggeri ungefär 16 m².

I en annan del av samma museum annonserades att vi skulle få se hur kvinnor och barn hade det.” Rapportören fortsätter: ”Även här stegade jag upp rummen: herrarnas samkväm ungefär 100 m², olika hantverk 64 m², stadsbyggnad och makt ungefär 20 m². Tillsammans blir det mer än 180 m², medan kvinnoföremål fanns hopklämda i ett rum på c:a 16 m².

b. Namnkunniga kvinnor förminskas

Ibland nämns framgångsrika kvinnor så att besökaren inte får en tydlig bild av hennes liv och verk. Till exempel nämns Margareta Huitfeldt, Bohusläns mäktiga jordägare och donator, mycket summariskt och den som inte är insatt i förväg ges inte en chans att förstå hennes betydelse.

c. Eländes elände

Negativa ord som sorg, död, möda, fattigdom och nöd exemplifieras av kvinnor eller kvinnliga attribut. Detta trots att vi vet att män står för krig, dödande, våldtäkter, misshandel av kvinnor och är den övervägande delen av fängelsekunderna. Fastän de flesta brott begåtts och begås av män exemplifieras brott och straff med en kvinna vid skampålen. Även sjukdom illustreras med kvinnor.

En återkommande berättelse är hur svårt kvinnor har haft det när de blivit gravida utan att vara gifta eller om de blivit våldtagna. Ingen stans beskrivs att en man skulle ha blivit bestraffad för våldtäkt.

d. Kvinnor som kulturbärare

I utställningarna får vi veta att kvinnorna har arbetat med textilproduktion såsom vävning, stickning och sömnad. Dit hör även linodling och fårskötsel.

Mycket av de textila skatterna som finns på våra museer är tillverkade av kvinnor men det framgår inte. Även det materialet presenteras på sådant sätt att kvinnor osynliggörs. Man visar upp mycket gamla textilier och ofta vet man från vilka gårdar de kom. Man anger vem som ägt gården eller den man som burit plaggen, men inga namn på de kvinnor som vävt eller broderat.

På ett museum får vi veta att husfrun lär barnen att läsa, skriva och räkna. Innan folkskolan infördes 1842 hade läskunniga kvinnor skyldighet att lära sina barn och sitt husfolk att läsa. Utbildning och uppfostran var och är ett huvudansvar för kvinnor. Men denna viktiga kvinnliga gärning osynliggörs.

e. Produktion i hemmet

På så gott som alla museer får vi veta att kvinnorna fanns i hemmet. Det är inte konstigt då museerna ofta visar det gamla bondesamhället. Men det framkommer sällan vilken viktig produktion som kvinnorna ansvarade för.

Vi nämnde tidigare den textila produktionen som kunde säljas och ge kontanter. Exempel på detta var linlärft och knypplade spetsar. Dessutom ansvarade kvinnorna för att det fanns kläder till familjen och mat både i bodarna och på matbordet.

f. Familj

En återkommande företeelse är att en familjs liv illustreras. Men då anges mannen med namn och yrke medan kvinnan, barnen och tjänstefolket i bästa fall har ett förnamn.

6. Exempel på vad vi saknar

Det vi framför allt saknar är kvinnors kamp för ett rättvist liv. Ofta får vi höra att Sverige är ett föregångsland när det gäller jämställdhet. Då bortser man från att Sverige var sist i Norden att införa rösträtt för kvinnor (1921). Våra förmödrar fick kämpa hårt för lika arvsrätt och rätt att bli myndiga.

Kvinnor har varit verksamma inom många fler yrkesområden än vad museerna i allmänhet visar, t ex brukspatroner (*Kvinnliga brukspatroner av Kerstin Westerlund, 2004*), affärskvinnor, barnmorskor, lärarinnor, gruv-
arbeterskor, kockor och roddarmadamer. Överhuvud taget saknas självständiga yrken där kvinnor inte stod vid sidan av en man. Ändå vet vi att änkor ofta ensamma tog över skötseln och ansvaret för gården eller företaget när mannen föll ifrån eller togs ut i krig. Inte heller något om den speciella kvinnokultur som utvecklades inom fäbodarna, där unga kvinnor självständigt verkade – deras krävande arbetsuppgifter, deras musik och sångteknik. Det är svårt att hitta kvinnliga pionjärer, äventyrare och kvinnor som kulturutövare. Allt det som rör kvinnokroppen och kvinnors kunskap om barnafödande och preventivmedel saknas. Kampen för fri abort och kampen mot prostitution saknas också.

Ingenstans har det visats att män haft rättigheter som kvinnor saknat långt in på 1900-talet.

7. Bakgrund

Dea-föreningen bildades 1994 sedan det stod klart via en undersökning från Stockholms Universitet att endast 8 % av konstverken på Moderna Museet var av kvinnor. Vilma Bergman hade i många år varit medlem av Moderna Museets vänner. Hon såg denna snedvridning och nu hade hon fått svart på vitt. Hon samlade några vänner och de bildade Dea-föreningen för Kvinnohistoriskt Museum för att tillsammans begära att staten skulle skapa ett kvinnomuseum. Vilma Bergman blev föreningens första ordförande.

Föreningens andra ordförande, Ebba-Lisa Nordenfelt, gick ett år igenom de redovisningar som museerna lämnade till regeringen om hur de hade uppfyllt statens direktiv i regleringsbrevet. I direktiven stod det bl. a. att museerna skulle spegla kön. Endast ett museum svarade på detta. Det var Tekniska Museet. De svarade att de ingenting gjort.

År 2000 skrev Dea-föreningen för Kvinnohistorisk museum ett brev till Moderna Museet där vi påtalade snedfördelningen. Dåvarande museichefen David Elliot svarade om kvinnliga konstnärer: "We cannot invent artists where they do not exist".

Dea-föreningen för Kvinnohistorisk museum har genomfört ett antal uppvaktningar hos kulturministrar och riksdagsledamöter. Vi har endast fått gehör hos de mindre partierna i riksdagen. Det är bara Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna som motionerat för ett kvinnomuseum. Vi träffade ordförande för kulturutskottet, som överlämnade en begäran om att utreda behovet av ett kvinnomuseum till kulturministern. Ministern tillsatte en arbetsgrupp med professor Ann-Sofi Ohlander som ordförande. Uppdraget hade då minskats till att omfatta behovet av ett resurscentrum för museerna i genusfrågor. Den statliga arbetsgruppen

kom fram till att kunskapen bland museipersonalen generellt var låg beträffande genus. De föreslog att ett resurscentrum i anslutning till Arbetets Museum i Norrköping skulle inrättas.

Utredningen föreslog vidare att all personal inom statliga museer skulle erbjudas en universitetskurs på 10 poäng i genusteori.

I vårt svar till arbetsgruppen skrev vi att förslaget var långt ifrån tillräckligt. Vår förhoppning var ett förslag på ett statligt kvinnohistoriskt museum. Inget av arbetsgruppens förslag har genomförts.

8. Vetenskapliga arbeten

Utöver den statliga utredningen *Genus på Museer (2004)* har vi tagit del av en bok skriven av museiverksamma kvinnor – *Det bekönade museet, genusperspektiv i museologi och museiverksamhet (2005)*. Det är en antologi med elva författare, som på ett teoretiskt sätt belyser hur kön konstrueras på museer. Boken är utformad som en introduktion till ett annat tänkande i museiverksamhet. En av författarna, Wera Grahn, kom senare, med en avhandling där hon undersökt Nordiska Museet.

Hon kom bland annat fram till att museet framställer kvinnor på ett stereotypiskt sätt. Kvinnor knyts till hemmets sfär, de återges ofta i passiva positioner. De omskrivs med bara förnamn och om de rör sig i den offentliga sfären så är det mestadels som offer. Män däremot erövrar världen, skapar välstånd, bygger nationer, har titlar och en mängd olika yrken. Deras privatliv berörs inte, de omskrivs med både för- och efternamn och behandlas på det hela med större respekt än kvinnor, hävdar Wera Grahn.

9. Slutsats

Efter vår undersökning ser vi att vårt krav sedan nästan tjugo år fortfarande är aktuellt. Det står klart att läns museerna inte är ett alternativ till ett Kvinnohistoriskt museum.

Det vi såg i vår undersökning var att museerna vidmakthåller de patriarkala stukturerna. Det förstärker de stereotypa bilder som finns om kvinnor respektive män i samhället. Det var mycket tydligt att kvinnor var underordnade män. Även på områden som betraktas som kvinnliga, exempelvis textiltillverkning, behåller man bilden av kvinnor som underordnade genom

att namnge männen (ägarna till gårdarna och tillverkningsindustrin) medan kvinnorna visserligen ibland visas på bild men utan namn.

Även när ett museum visar upp montrar som handlar om viktiga kvinnofrågor som rösträtt finns inga namn och inga kvinnor. Det hela symboliseras av en rösträttsflagga och en kommentar från fullmäktige om att man ville föreslå ett förbud för kvinnor att cykla då det ansågs okvinnligt.

Oavsett kön på de som arbetat med utställningarna så var resultatet detsamma. Det betyder att de som utbildar museipersonal till stora delar saknar genusmedvetande. Museipersonal vi frågade ansåg att utställningarna var relativt jämställda men genom vår undersökning visar vi på motsatsen. Detta är ytterligare ett bevis på att kunskapen om de patriarkala strukturerna är låg. Det är viktigt med genusinriktad utbildning till museipersonalen. Det är våra skattepengar som används till att driva museerna. Kravet är att kvinnor och män ska synas på samma villkor. Alla men främst våra döttrar ska kunna se sin kvinnohistoria lika lätt som de idag kan se männens historia.

Vår undersökning har gett oss ytterligare belägg för att det måste finnas ett kvinnohistoriskt museum som enbart för fram den flertusenåriga kvinnohistorien. Människor utan dokumenterat kulturarv har sämre möjligheter att hävda sina rättigheter och göra sina röster hörda. Därför är ett kvinnohistoriskt museum ett instrument för att utveckla demokratin. Även skolflickor behöver få rätt till sina hjältinnor. (DN-artikel 2010-08-30)

Kvinnor ska ha samma makt och möjligheter i samhället som män. Kvinnor måste få rätten att känna till sin historia för att kunna skapa sin framtid. Därför är ett kvinnohistoriskt museum nödvändigt.

10. Referenser

Genus på Museer 2004 Ds 2003:61 Kulturdepartementet

Inga-Lill Aronsson, Birgitta Meurling (red.): Det bekönde museet – Genusperspektiv i museologi och museiverksamhet, 2005

Wera Grahn: Känn dig själv: Genus, historiekonstruktion och kulturhistoriska museirepresentationer, Linköping 2006

Kulturrådets rapport "Representation och regionalitet. Genusstrukturer i fyra konstmuseisamlingar" Redaktörer för rapporten är Jeff Werner och Anna Tellgren

Brevet från David Elliot, Moderna Museet, www.dea-kvinnomuseer.nu

Dagens Nyheter 2010-08-30 Upprop: Skolflickor behöver sina hjältinnor

12. Fotografier

Hilda Jonsson väver – Fotograf: Olof Persson (1920) – Västergötlands museum

Två äldre kvinnor som står på vägen fram till en gård, båda sticker strumpor. Fotograf: Alfred Jonsson (1930 – 1944) – Västergötlands museum

Fru Ingeborg Kitzing mäter upp band i sin knappaffär på Storgatan 15 som hon har haft sedan 1904 – Stockholms stadsmuseum

Äldre dam med käpp betraktar på nära håll ett textilt verk på utställning i Moderna museet – Upphov: Lindgren, Herbert (1919-1987) - Stockholms stadsmuseum

11. Bilagor

1. Frågeformuläret
2. Rapport från Bohuslänsmuseum
3. Sammanställning av statistiken

Protokoll från Länsmuseet i _____

1. Hur många flickor finns det? _____
  2. Hur många pojkar finns det? _____
  3. Hur många kvinnor finns det? _____
  4. Hur många män finns det? _____
  5. Hur många män är namngivna? _____
  6. Hur många kvinnor är namngivna? _____
  7. Hur många kvinnor är bihang? _____
  8. Hur många manliga miljöer finns det? _____
  9. Hur många kvinnliga miljöer finns det? _____
  10. Hur många neutrala miljöer finns det? _____
  11. Vad gjorde kvinnorna? _____
_____
  12. Var fanns kvinnorna? _____
_____
  13. Hur speglas kön av den som producerar utställningen? _____
_____
- Egna kommentarer: _____
_____

Rapport från Bohusläns museum

Museets fasta utställning är uppbyggd av i huvudsak tre delar

- Kustlandet
- Gränslandet
- Kôrpehøla

Men det hela inleds med ett avdelat rum som kallas utgångspunkten. Där kan man se en kartbild över Bohusläns kustremsa. 13 kommuner är representerade med vardera något minnesmärke. Endast ett av dessa, det på Tjörn, visar ett minnesmärke över en kvinna. Sundsby Säteri som beboddes av Margareta Huitfeldt. Hon efterlämnade många handarbeten.

Den del som handlar om kustlandet består av en mängd skärmar och montrar under huvudrubriken *Havet det främmande*. Livet vid havet skildras sedan ur 15 olika perspektiv, t.ex. Havet och oron, Havet och sorgen, Havet och glädjen, Havet och kroppen.

Vår observatör gick runt och räknade män och kvinnor på varje skärm och på varje foto. Intressant var att när det är en gruppbild på män så namnges alla männen MEN när det är en gruppbild på kvinnor namnges inte alla, t.ex. männen på ljugarbänken namnges alla. På fotot av församlingens syförening är alla namnløsa utom en kvinna.

Positiva ord som glädje, överflød, frihet och kärlek exemplifieras med män och manliga attribut. Medan negativa ord som sorg, død, möda och nød exemplifieras av kvinnor eller kvinnliga attribut. Ett praktexempel är avdelningen om *Havet och kroppen*. Det inleds med en stor bild av en ung, frisk och stark man. Där visas manliga arbetskläder som dykarträkt, handskar, sydväst och støvlar. De kvinnliga kläder som visas är baddräkter.

Därefter visas en mängd gruppbilder från badanläggningar från början av 1900-talet. Rika män badar medan unga kvinnor är badbetjänter.

Nästa del var Gränslandet

Uddevalla ligger ju nära Norge och det framgår tydligt av utställningen att utbytet över nationsgränsen har varit och är intimt.

Här börjar vi med 10 lerfigurer (5 kvinnor och 5 män) som exemplifierar människor som levt och verkat kring Idefjärden

Modern arbetsvandring	– sjuksköterskan Britt Sand
Margarinbussen	– icke namngiven kvinna
Erland Johanneson	– handlare, spion och hjälpande hand
Till Halden ska vi till hösten	– icke namngiven man
Stenhuggeri	– icke namngiven man
Grenseboerbevis	– Oskar Hansson
Det smugglades i underkläderna	– icke namngiven kvinna
Svinesund	– shopping, icke namngiven kvinna
Norsk turism	– icke namngiven man

Gränslandet visas sedan upp under några olika rubriker där en är *Änkefru Smitts tid*. Det skulle man kunna tro att det handlar om Änkefru Smitt. Men det är 7 montrar och först den femte visar Änkefru Smitt. I övrigt visas gubbar vid kanoner, soldaternas meny, läns pumpen från ett fartyg och en fregatt. Alltså män och manliga arbetsmiljöer. Bönderna i Hjærtum visas med 3 montrar på soldater, 3 montrar handlar om Elof Elofsson. Där finns också 4 kvinnor varav 3 är namngivna.

Men det mest anmärkningsvärda är ändå hur *Ingeborg* presenteras jämfört med *Jon*. Hon blev en av nordens mäktigaste kvinnor. Som elvaårig flicka giftes hon bort med Erik Magnusson. Hon visas med 6 montrar plus några uppklädda dockor som bär hennes kläder.

Där sägs inget om att hon styrde på Varbergs Slott efter hon blivit änka, och att hon uppfostrade Magnus Eriksson som 1319 var omyndig kung över Sverige och Norge. Jon som bara vara en pojke vem som helst får 11 montrar/skärmar där två visar teckningar på kvinnors arbetsmiljöer såsom köket och vävstolen.

En skärm visar *Sigrid Storråda*. Det är en bild och text som berättar att hon inte ville döpa sig och därför blev hon slagen av Erik Segersäll som det var tänkt att hon skulle gifta sig med. Senare gifte hon sig med Sven Tveskäg och blev mor till Olof Skötkonung. Alltså ytterligare en mäktig kvinna och bara en skärm!

Vi får också lära känna en fiktiv kvinna som ges namnet *Kerstin Persdotter*. Hon presenteras på en skärm där texten skrivs nästan som en dikt. Hon har blivit överfallen och våldtagen av en soldat och sedan blev hon gravid. Eftersom hon inte är gift får hon utså mycken skam och dessutom får hon betala 20 marker i böter. En summa som är praktiskt taget omöjlig för henne att betala.

Sedan har vi en egen monter för författaren Detlof Braun, som levde under 1800-talet.

Körpehøla

Körpehøla är ett gammalt namn på Uddevalla. Den här delen av utställningarna visar hur Uddevalla växte fram som stad.

För 1400-1500-1600-talen finns bilder där vi kan hitta 7 män och 1 kvinna.

Från 1700-talet finns bilder där vi kan hitta 14 män och 2 kvinnor.

1800-talet visas med en installation av syskonen Kroks rum. Syskonen var 1 man och 3 kvinnor.

Andra föremål:

Textilarbetarförbundets standar med en kvinna avbildad. Tändsticksfabriken grundades av Adolf Zachau. Det visas med tändsticksaskar och ett foto med många icke namngivna kvinnor. Kampenhofs väveri som fanns i centrala Uddevalla, grundades av Michael Koch. Där arbetade många kvinnor men inga av dem finns avbildade.

Sekelskiftet 1800 – 1900 visas med ett bildspel med offentliga miljöer.

1900-talet presenteras genom några företagare som funnits i staden: Hovjuvelerare Harald Linder, Pipmakare Max Schwad, Modist Magnhild Berg, tidningen Bohuslänningen, Telegrafan, AB alpha, Damkonfektion utan namn och Schwartmans konfektion. Bara bland företagen ser vi två namngivna män och en namngiven kvinna. Schwartmans konfektion sålde herrkläder medan den icke namngivna konfektionen sålde kvinnokläder.

Till sist var det positivt att Maria Åberg, som arbetat många år på telegrafan finns på foto och att vi får veta att hon fick ett fint fotoalbum av arbetskamraterna när hon pensionerades.

Bilaga 3

Sammanställning av siffrorna – fördelningen mellan män, kvinnor och barn angivet i procentenheter.

	Avbildade		Avbildade	
	flickor	pojkar	kvinnor	män
Blekinge länsmuseum	48	52	30	70
Bohusläns länsmuseum	34	66	34	66
Dalarnas museum	39	61	39	61
Gotlands museum	32	68	46	54
Gävleborgs länsmuseum	28	72	45	55
Jamtli Östersund	32	68	10	90
Jönköpings läns museum	Har varit stängt under 2011			
Kulturen i Lund	0	0	5	95
Länsmuseet Varberg	30	70	47	53
Regionmuseet i Skåne	0	0	5	95
Smålands museum	40	60	23	77
Stockholms länsmuseum	0	100	56	44
Sörmlands länsmuseum	36	64	33	67
Upplands länsmuseum	45	55	36	64
Vänersborgs Regionmuseum	43	57	29	71
Värmlandsmuseet	49	51	39	61
Västerbottens museum	44	56	23	77
Västergötlands läns museum	44	56	45	55
Västernorrlands länsmuseum	13	87	28	72
Västmanlands läns museum	45	55	46	54
Örebro länsmuseum	60	40	46	54
Östergötlands länsmuseum	60	40	49	51

Namngivna		Miljöer			På bild	
kvinnor	män	kvinnliga	manliga	neutrala	barn	vuxna
20	80	45	47	8	7	93
31	69	29	57	14	10	90
48	52	26	28	46	25	75
44	56	36	18	46	23	77
25	75	18	36	46	27	73
43	57	38	49	13	3	97
Har varit stängt under 2011						
4	96	0	20	80	0	100
24	76	5	10	85	42	58
9	91	6	58	36	0	100
30	70	43	57	0	5	95
50	50	0	50	50	10	90
31	69	19	40	41	7	93
33	67	25	41	34	23	77
8	92	2	83	15	4	96
23	77	33	45	22	0	100
29	71	27	60	13	8	92
15	85	37	38	25	3	97
30	70	29	50	21	5	95
75	25	14	29	57	35	65
0	0	0	0	0	6	94
18	82	31	63	6	10	90

FÖRENINGEN
FÖR KVINNOHISTORISKT
MUSEUM

Dea-föreningen för kvinnohistoriskt museum är en partipolitiskt och religiöst obunden förening för kvinnor, som vill visa kvinnors historia. Målet är att ett kvinnohistoriskt museum inrättas.

www.dea-kvinnomuseer.nu

info@dea-kvinnomuseer.nu